

דף עא.

עין משפט א.ב.

הו"מ סימן שנא פעיף א

עין בסעיף הקודם

הו"מ סימן שנא פעיף א

א. יש גנב שפטור מתשלומין, והוא שבא חיוב התשלומין עם חיוב מיתה^א, כגון הגונב כיס מעות בשבת ולא הגביהו ברשות הבעלים אלא היה גוררו^ב ומוציאו מרשות הבעלים לרשות הרבים והשליכו לנהר^ג פטור מתשלומין, שאיסור שבת ואיסור גניבה והיזק באים כאחד. אבל אם גנב כיס המעות בשבת והגביהו שם ברשות היחיד ואח"כ הוציאו לר"ה והשליכו לנהר חייב לשלם כיון שנתחייב באיסור גניבה קודם^ד שיתחייב באיסור סקילה, וכן כל כיוצא בזה.

א. טור ורמב"ם בפ"ג מגניבה הלכה ב' מברייתא דכתובות ל"א ע"א. והטור כתב עוד דוגמה שפטור אף מקרן משום קים ליה בדרכה מיניה, והוא כגון שהיתה בהמה שאולה או שכורה בידו, וטבח אותה בשבת לשם גניבה, שחיוב גניבה ואיסור שבת באים כאחד. סמ"ע ס"ק א'.

ב. והטור הוסיף היה מגררו ומוציאו מרשות בעלים לרשות הרבים וחיבר ידו למפתן הבית בתוך ג' סמוך לארץ והפיל הכיס לתוכה. והטעם דאם לא הוציאו מרשות בעלים לר"ה אין כאן איסור שבת וחיוב מיתה, ואם לא היה מחבר ידו למפתן הבית בתוך ג' סמוך לארץ לא היה כאן חיוב ממון של גניבה דבמה קנאו, שהמושך מרשות בעלים לר"ה לא קנאו אם לא הגביהו דמשיכה אינה קונה בר"ה רק בסימטא, או בחצר של שניהם, או ברשותו כמ"ש המחבר בסי' קצ"ז. סמ"ע ס"ק ג'.

ג. ממסקנת הגמ' בסנהדרין ע"ב ע"א, והלכתא דשדינהו לנהרא. ואם רק אח"כ אבדו חייב שלא פטרו אותו אלא כשהיה הנהר סמוך לרשות בעלים ומיד כשהוציאו השליכו ולא עמד ברשותו כלל. וכך דעת הטור בשם רבינו ישעיה וה"ה בפ"ג מגניבה הלכה ב' בשם יש מפרשים והרמ"ה והרמב"ן בסנהדרין שם. וכ"כ בהג"ה אולם הש"ך בס"ק א' העיר דבטור ליתא כן אלא בבא במחותרת, משום דמיד כשיוצא מהמחותרת יותר לא חייב מיתה, אבל כאן שעדיין עומד בחיוב מיתה דשבת פטור גם כשאבדו.

והוסיף עוד הרמ"א ד"א דאם הכיס אינו בעין בכל ענין פטור מלשלם. והוא מה"ה שם בפ"י שני בשם רש"י בסנהדרין שם ד"ה מסתברא והרמב"ם, ופירוש הראשון שהביא ה"ה שם כתב עליו שהוא דבר רחוק ושדעת רש"י ורמב"ם עיקר. וטעמם של רש"י והרמב"ם דמיד שהוציא הכיס חייב מיתה ולא פקע מיניה האיסור ואז לא חל עליו חיוב ממון כיון דקים ליה בדרכה מיניה. סמ"ע ס"ק ה'.

ד. דמשעה שהגביהו קנאו, דהגביהו קונה בכל מקום. סמ"ע ס"ק ב'.

עין משפט ג.ד.

הו"מ סימן שנ סעיף א

עין לעיל דף ע: עין משפט ג.ד.ה.

עין משפט ה.

יו"ד סימן טז סעיף ט

ט. יב. אין איסור אותו ואת בנו אלא בשחיטה בלבד^ה שנאמר "לא תשחטו" אבל נתנבל הראשון^ו בידו מותר לשחוט השני^ז, לפיכך חש"ו ששחטו את הראשון בינם לבין עצמם^ח, מותר לשחוט השני אחריהם לפי שרוב מעשיהם מקולקלים.

הגה: ואם אחרים רואים ששוחטין כראוי, אסור לשחוט אחריהם^ט.

יו"ד סימן כח סעיף יז

יז. השוחט ונתנבלה או נמצאת טריפה פטור מלכסות^י, וכן חש"ו ששחטו ואין אחרים רואים אותם שחזקה ששחיטתן מקולקלת פטורה מכיסוי.

הו"מ סימן שנ סעיף א

עין לעיל דף ע: עין משפט ג.ד.ה.

- ה. בכלל זה אם שחט ונמצאת טריפה לוקין אם ישחט השני. ש"ך ס"ק י"ח.
- ו. אבל אם נתנבל מכח חומרא אין לשחוט השני ואם שחט אינו לוקה. ש"ך ס"ק י"ט. ויש למנוע לשחוט אפי' אחרי שחיטה פסולה דהרבה דיקדוקים יש המוציאים מידי נבלה. כף החיים אות נ"ט.
- ז. גוי ששחט הראשון אפי' לא שחט לשם ע"ז מותר לשחוט אחריו השני. אבל אחרי מומר אסור דשמא הרהר בתשובה. השוחט לרפואה או לאכילת כלבים או לאכילת גויים אסור משום אותו ואת בנו. כף החיים אות ס"א-ס"ב.
- ח. וקטן הנזכר כאן היינו שאינו יודע הלכות שחיטה אבל ביודע אף ששחט בינו לבין עצמו אסור לשחוט אחריו כיון דלדעת כמה פוסקים מותרת שחיטתם. כף החיים אות ס"ה.
- ואם שחט הוא עצמו ראשון האם, מותר לתת לחש"ו לשחטו לבנה בינו לבין עצמו. כ"כ הב"ח וה"ה שמותר למוכרו לגוי בו ביום. כף החיים אות ס"ד.
- ט. ואף חייב מלקות ושחיטתו אסורה. כף החיים אות ס"ז.
- י. ממשנה שם בדף פ"ה. וכחכמים בנטרפה מ"מ יכסנו בלי ברכה וה"ה אם יש ספק יכסנו בלי ברכה, אבל בחש"ו ששחטו בלי רואים אסור לכסות דחיישינן שיבואו לאכול משחיטתן. כף החיים אות צ"ז-ק'.

עין משפט ו.

י"ד סימן יא סעיף ב

ב. השוחט בשבת^ב וביום הכיפורים אע"פ שאם היה מזיד מתחייב
בנפשו וביו"כ היה לוקה מ"מ שחיטתו כשרה^ל.

עין משפט ז.ז.

או"ח סימן שיח סעיף א

א. המבשל בשבת^מ או עשה אחת משאר מלאכות^נ אם זה במזיד אסור

ב. ממשנה דף י"ד וכאוקימתא שם בדף ט"ו.

ל. אפי' במזיד ובפרהסיא שחיטתו כשרה דלא נעשה ישראל מומר כעובד כוכבים באותה
שחיטה אלא משחיטה ראשונה ואילך. ש"ך ס"ק ג'. אמנם לדעת הפר"ח הרי זה מומר
משחיטה הראשונה וא"כ איירי בצינעה. כף החיים אות ח"י. מיהו דינו אם לאוכלה בו
ביום בין מזיד בין שוגג כמו שנתבאר באו"ח סי' שי"ח.

מ. המבשל בשבת הוא אחד מאבות מלאכות בשבת שחייב עליהן. שבת ע"ג ע"א.
ואחד האופה את הפת או המבשל המאכל או הסממנים או המחמם המים לרחוץ בהם אבר
קטן וכן המתוך אחד ממיני מתכות בכל שהוא או המחמם את המתכת עד שתעשה גחלת
הרי זה תולדת מבשל, כללו של דבר בין שריפה גוף קשה באש, או הקשה גוף רך באש
הרי זה חייב משום מבשל, רמב"ם פ' ט' הלכה ו'.
הניח בשר ע"ג האש בשבת אם נצלה בו כגרוגרת ששיעורו שליש ביצה כמ"ש בסי' שס"ח
סעיף ג', אפי' בצירוף של שנים או שלשה מקומות חייב, וה"ה אם נצלה כולו חצי בישול
חייב.

נתבשל חצי בישול מצד אחד פטור עד שיהפוך אותו ויתבשל חצי בישול מצד שני, רמב"ם
שם הלכה ה', וכל זה לענין חיוב חטאת אבל איסור ישנו בכל אופן דקיי"ל חצי שיעור
אסור מן התורה, כמ"ש בשבת ע"ד ע"א וברש"י שם וביומא ע"ד ע"א דהלכה כר"י דאמר
חצי שיעור אסור.

היתה הקדרה על האש והיה צריך שעתיים להתבשל הדבר שבתוכה והוא חיתה בגחלים
והתבשלה תוך שעה אפשר דחייב משום מבשל, ומשום מבעיר ומכבה ודאי חייב. ריטב"א
שם.

נ. ואם היא מלאכה מדרבנן כתב המשב"ז דבו ביום אסור אפי' בשוגג, אבל בביאורי
הגר"א האריך להוכיח דלכ"ע אם עשה מלאכה מדרבנן בשוגג אין לאסור בדיעבד
ליהנות ממנה בו ביום, אבל אם עשה במזיד מלאכה מדרבנן אסור גם לאחרים עד מו"ש
מיד, כ"כ הח"א.

ו. אם הוציא פירות חוץ לתחום והחזירם אפי' במזיד מותרים באכילה בו ביום, אפי'
למי שהחזירם עבורו משום שלא נעשה האיסור בגופם ולא נשתנו מכמות שהיו כמבואר
בסי' ת"ה סעיף ט'. כה"ח אות ז'.

לו לעולם **ס** ולאחרים מותר **ע** במוצאי שבת מיד **פ**. ואם בשוגג בין לו בין לאחרים מותר למוצאי שבת מיד **צ**.

הגה: אמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת מותר למו"ש בכדי שיעשו. ועיין בסי' ש"ז סעיף כ'.

ס. היינו ליהנות מאותה מלאכה דקנסוהו חכמים, אבל מדמיה מותר כמו שאמרו בב"ק ע"א ע"א ובכתובות ל"ד ע"א וכן בחולין דף קט"ו ורש"י שם, והיינו למכור אותה כפי מה שהיה שוה אותו דבר קודם שנעשה בו המלאכה שלא יהנה ממעשה שבת. כה"ח אות ח'.

ו. וכתב המ"א בס"ק א' דמשמע מרשב"א דגם הקדרה אסורה לו לעולם בשימוש כיון שבלועה מאיסור, ומ"מ מועילה כאן הגעלה אפי' לכלי חרס, ואם בישל בלא הגעלה צריך ששים כנגד הבלוע דחמור מבישולי עכו"ם, והגם שמהני הגעלה כאן אפי' לכלי חרס צריך ג' פעמים כמ"ש ביו"ד סי' קי"ג סעיף ט"ז. ומה שאמרו אסור לו לעולם ה"ה לבני ביתו, ואם מת קנסו לבנו אחריו, מ"א בסוף סי' תקל"ח. וכה"ח אות י"א.

ע. אפי' נתבשל בשבילו יש לו דין של אחרים כיון שאינו שלו, ולא חוששין שיצוה לישראל אחר לבשלו בשבילו דאין אדם חוטא ולא לו, מ"א ס"ק ב'. ויש חולקים ומ"מ בבית קפה של ישראל שמבשל בשבת רח"ל ודאי אסור למי שנתבשל בשבילו, ואפי' אחרים אסור להם לקחת ממנו גם במו"ש משום לפני עיוור ומשום מסייע ביד עוברי עבירה. כ"כ הכתב סופר בסי' נ' חא"ח, כה"ח אות י"ב.

פ. דלא בעינן בכדי שיעשו אלא במלאכה הנעשית ע"י אינו יהודי בשביל ישראל משום דקל בעיניו ויבא לעשות כן בפעם אחרת, ב"י.

גוי שבישל מים בשבת אפי' אחר שנצטננו אסורים בשבת עצמו לישראל משום שנעשה בהם איסור, אבל במו"ש מותרים מיד בצוננים אם לא שהמים הם ממי בורות אין שותים אותם אלא אם הרתיחו אותם שלא יזיקו שאז גם בנצטננו אסור במו"ש עד כדי שיעשו. כה"ח אות י"ג.

ואם היה במו"ש יו"ט אסורים דאין שבת מכין ליו"ט, שם אות י"ד.

ו. אם בישל במזיד שאסור לו לעולם ונתערב ברוב מותר למבשל עצמו במו"ש מדין בטל ברוב. כה"ח אות ט"ו.

צ. אבל בשבת עצמו אסור לשניהם שמא יאמר שוגג הייתי.

כל שעשה ע"פ הוראת חכם נקרא שוגג ולא בר עונשין בו. מ"א ס"ק ג'.

שכח, גם נקרא שוגג בין ששכח שהיום שבת בין ששכח שזו מלאכה אסורה. כה"ח אות י"ח.

האומר מותר יש לו דין של שוגג, שם. אנוס קל יותר משוגג דאנוס רחמנא פטריה.

דף עא:

עין משפט א.

הו"מ סימן שנ פעיף א
עיין לעיל דף עא. עין משפט ה

דף עב:

עין משפט ה.

הו"מ סימן לד פעיף ח

ח יא. עד זומם נפסל מן התורה לעדות, ואע"פ ק ששילם, ואפי' הוזם רק אחרי כמה ימים על אותה עדות, נפסל ל' למפרע מעת שהעיד בבי"ד.

ק. וק"ו אם העיד לגרום לחבירו מלקות או מיתה שאין להם תשלומים. סמ"ע ס"ק י"ט.
ר. כאביי בדף כ"ז בסנהדרין, והיא אחת מהלכות יע"ל קג"ם שהרי בשעה שהעיד נעשה רשע, סמ"ע ס"ק כ'.